

3. Темний Ю.В. Економіка туризму: навч. посібник, 2003.

4. Будзан Б.П. Менеджмент в Україні: сучасність і перспективи. – К.: Основи, 2001.

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА-АНДРАГОГА У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ЦІННОСТЕЙ ДОРΟΣЛИХ УЧНІВ

Ізбаш Світлана

*Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького*

Життєві цінності для дорослої людини мають важливе значення. Вони допомагають особистому зростанню, створенню комфортної життєвої атмосфери, формуванню творчого мислення тощо. Всі досягнення, які отримала доросла людина, здобуваються за допомогою сформованої ієрархії життєвих цінностей. У однієї людини на першому місці сім'я, у іншої – успіх у роботі, у третьої – громадська діяльність. В цілому, життєві цінності – це цілі і пріоритети, які мають вирішальне значення у житті дорослої людини, визначають зміст її життя. На вибір основного напрямку життя впливає рівень усвідомлення дорослою людиною тих або інших життєвих цінностей. Важливу роль у формуванні життєвих цінностей відіграють викладачі-андрагоги, які допомагають побудувати дорослим учням життєві пріоритети, усвідомити власні можливості у процесі професійної підготовки. Сьогодні виникає нагальна необхідність у підготовці фахівців, зайнятих у сфері освіти дорослих, зокрема викладачів-андрагогів, які були б здатні виконувати специфічні функції або ролі, пов'язані з консультуванням, наданням соціальної допомоги, виконанням організаційно-управлінських функцій і, як результат – формування життєвих цінностей у дорослого населення. Саме професійно підготовлений викладач, який володіє змістом роботи з дорослими людьми, методологією супроводу самоосвіти дорослих, здатний не тільки надати кваліфіковану допомогу у відновленні мотивації до навчальної і професійної діяльності дорослим, але й розширювати партнерські зв'язки у цивілізованому суспільстві, встановлювати діалог цінностей і культур світового освітнього простору, до толерантності і проектування нових життєвих стратегій. На нашу думку викладач-андрагог, а не просто фахівець з педагогічною освітою, здатний до ефективного управління навчально-пізнавальною діяльністю дорослої людини з метою формування у неї життєвих цінностей. Для того, щоб зрозуміти важливість і

необхідність спеціальної підготовки викладачів-андрагогів для роботи з дорослими, у таблиці 1 представимо порівняльну характеристику професійної діяльності педагога і викладача-андрагога за основними структурними елементами діяльності:

Таблиця 1

Порівняльна характеристика сфер діяльності педагога і викладача-андрагога (автор: Т.А. Василькова, модифікована С.С. Ізбаш)

Структурні елементи	Діяльність педагога	Діяльність викладача-андрагога
Об'єкт професійної діяльності	Діти, молоді люди (особистості, що розвиваються)	Дорослі, які мають базову освіту, соціальний і виробничий досвід (сформовані люди)
Суб'єкт професійної діяльності	Вчитель	Викладач-андрагог, викладач, дорослий, той, хто навчається
Сприйняття суб'єктами пізнавально-виховної діяльності	Основний вид діяльності, що формує особистість, готує до життя	Допоміжна діяльність поліпшення умов життя, кар'єрного зростання, самовдосконалення
Виконувані ролі	Вчитель за відповідним профілем, методист, організатор, вихователь	Спеціаліст-дослідник, викладач вузькоспеціалізованого профілю, консультант, експерт, організатор, тьютор, інспектор, коуч, соціальний працівник, менеджер, гід, психолог, тренер, фасилітатор, маркетолог, автор програм і навчальних підручників, наставник, помічник, спостерігач, радник, адміністратор, модератор, медіатор, проблематизатор, аніматор
Функції суб'єктів діяльності	Основні функції (навчальна, розвиваюча, виховна) та допоміжні (інформаційна, мобілізаційна, орієнтаційна)	Основна функція – організація спільної діяльності з дорослими учнями на засадах партнерської участі Допоміжні функції (консультування, надання допомоги у навчанні, організаційно-управлінська, науково-дослідницька, соціально-реабілітаційна, діагностична)

Структурні елементи	Діяльність педагога	Діяльність викладача-андрагога
Мотивація	Переважає зовнішня мотивація навчання, пов'язана із заохоченням або визнанням досягнень	Переважає внутрішня мотивація навчання: досягнення конкретної мети, доведення процесу до запланованого результату, задоволення потреби у спілкуванні з іншими людьми, які мають спільні інтереси, отримання знань та умінь для виконання певної діяльності, досягнення успіху у професійній діяльності
Мета взаємодії	Підготовка до майбутньої життєдіяльності	Сприяння вдосконаленню особистості, вихованню (перевихованню), навчанню (перенавчанню), адаптації, самоосвіти і саморозвитку
Завдання	Формування знань, умінь, навичок; формування базової культури особистості; педагогічна діагностика, оцінка, контроль	Науково-методична підтримка дорослих учнів; допомога в реалізації тих переваг, якими володіє доросла людина; нейтралізація негативних явищ, які супроводжують процес становлення особистості дорослої людини допомога особистості в усвідомленні своїх проблем і в пошук шляхів їх вирішення; допомога дорослому учню в залученні нових знань і умінь до раніше сформованої структури знань і умінь; аналіз і створення необхідних умов для освіти дорослої людини; розробка комплексної системи андрагогічного впливу, яка включатиме зміст, форми, методи та засоби виховання і освіти, що адекватні поставленій меті; діагностика стану, облік, оцінка і контроль

Структурні елементи	Діяльність педагога	Діяльність викладача-андрагога
Зміст навчання	Наявність державних стандартів базової і повної загальної середньої освіти; використовується матеріал в межах конкретної дисципліни	Формується викладачем-андрагогом залежно від потреб дорослих учнів; використовується інтегративний матеріал з декількох суміжних галузей знань
Основні форми навчання	Переважають традиційні форми навчання (урок, лекція, семінар, практикум, лабораторна робота, самостійна робота, факультатив, предметні гуртки, вікторини, конкурси, олімпіади, предметні вечори, екскурсія, домашня робота)	Переважають інноваційні інтерактивні форми навчання (тренінг, різні види ігор, проектна діяльність, ворк-шоп, мастер-клас, відкритий простір (Open Space), мировое кафе (World cafe), робота в мікрогрупах, круглий стіл, прес-конференція тощо)
Методи	Переважають теоретичні методи навчання. Бесіди, демонстрації, розповідь, дискусія і інші педагогічні методи	Переважають практико орієнтовані методи навчання і методи самоосвіти, а також адаптовані до специфіки. Дискусія, метод кейсів, проблемна ситуація, опитування, мозковий штурм, метод номінальної групи, перемови, внутрішньо групова конфліктна інтервенція, питання та відповіді, презентація, метод проблемних ситуацій, демонстрація на реальному прикладі

Таким чином, данні наведеної таблиці свідчать про те, що діяльність педагога суттєво відрізняється від діяльності викладача-андрагога за всіма структурними елементами. Головна відмінна особливість діяльності викладача-андрагога полягає в тому, що він надає можливість дорослому учню зайняти позицію активного діяча у процесі навчання. Функцією викладача-андрагога при такому підході виступає надання допомоги дорослому учню у виявленні, систематизації, формалізації особистого

досвіду останнього, корегуванні і поповненні його знань. Крім того, діяльність викладача-андрагога включає зовсім інший підхід до отримання знань. На перше місце виходять дисципліни, які мають інтегративний матеріал за декількома суміжними галузями знань (міждисциплінарний підхід), а у використанні організаційних форм навчання перевагу мають практичні заняття. Отже, професійно підготовлений викладач-андрагог здатний до ефективного формування життєвих цінностей дорослих учнів.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДУХОВНОГО СВІТУ МОЛОДІ

Ісакова Олена

Таврійський державний агротехнологічний університет

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що в сучасному суспільстві відбуваються зміни, пов'язані з трансформаціями в економічній, політичній і соціальній сферах життя суспільства, що зачіпають цінності, ідеали і традиції духовного світу людини. Вибір проблематики зумовлен кризовим станом суспільства, гострими проблемами духовного оновлення.

Ситуація ускладнюється тим, що соціокультурна динаміка сучасного суспільства розгортається на тлі суперечливих процесів модернізації, глобалізації та інформатизації всіх сфер суспільного життя, що породжують особливий феномен сучасності – віртуалізацію соціокультурного простору, в якому людина може задовольняти незадоволені в дійсного життя потреби.

У цій ситуації особливо вразливими є молоді люди. Для того, щоб виробляти свою життєву позицію, досягти сучасного рівня культури самосвідомості і творити свій духовний світ, вони потребують допомоги з боку суспільства і держави.

Сучасна молода людина опиняється перед загрозою хаотизації культурного простору, маніпулювання свідомістю, втратою загальнолюдських духовних цінностей, залишається наодинці зі своїми сумнівами і суперечливими прагненнями.

У становленні цілісності духовного світу молоді велике значення має державна політика. Державна молодіжна політика являє собою діяльність держави, спрямовану на створення правових, економічних і організаційних умов і гарантій для самореалізації особистості молодої людини й розвитку молодіжних об'єднань, рухів і ініціатив. Вона покликана сприяти розвитку, творчій діяльності молоді, реалізації її ініціатив у всіх сферах